

1973|5

A munkásosztály politikai
-ideológiai műveltségéről

Az üzemi demokráciáról

Szocialista brigádmozgalom

Kórházi galéria

„Egy közösség szembesíti
önmagát”

„Szabadság, itten hordo-
zák véres zászlóidat”

A nógrádi falvak sorsfordulói

Új könyv a demokráciáról

Nógrád megye története

A hiteles tragédia

Raszler Károly grafikái

PALÖCFÖLD

Társadalmunk fejlődésének egyik alapvető kérdése a szocialista demokratizmus kiteljesítése a társadalom különböző szféráiban. A szocialista demokratizmus folyamat, objektív körülmények által meghatározott, nem pedig szubjektív voluntarista szándék és cél. Mindazonáltal az objektív feltételek mellett, a társadalomban élő ember, a tájékozott, folyamatosan művelődő, felkészült ember nem hagyható figyelmen kívül.

A szocialista demokrácia emberi magatartás, felelősség és kultúra. Kultúra a legtágabb, de szűkebb értelemben is. Ahogyan az ideológia „anyagi erővé” válik, ugyanúgy társadalomformáló -alakító a műveltség, a

tudás. És a kultúra emberformáló tényező is. Nem lehet közömbös tehát számunkra a nép, a dolgozók – különösen a munkásosztály–műveltségi szintje. Már Széchenyi emlegette a „kiművelt emberfők sokaságának” szerepét és jelentőségét. Méginkább így van ez szocializmust építő munkánk során, akkor, amikor a tudományos-technikai forradalom reális közelségébe ért hazánk. Minden eddigi időszaknál tartalmasabb ma a lenini jelszó: „Tanulni, tanulni, tanulni!” Tudatos társadalomépítő munkánk feltétele, hogy jól ismerjük a valóságot, a világot, amelyben élünk, alkotunk, és amelyet megváltoztatni akarunk.

Szinte mérhetetlenek a feladataink, még akkor is, ha kulturforradalmat hajtottunk végre, ha egyre több anyagi és szellemi erőt koncentrálnak is népünk műveltségi színvonalának növelésére. E nézőpontból válik valóban alapvető társadalmi jelentőségűvé az oktatási reform, a közművelődési tevékenység felülvizsgálata, a folyamatos és intézményesített szakmai továbbképzés, átképzés, az Olvasó néperért mozgalom. Ez adja meg a fontosságát a munkások műveltségét vizsgáló intézetek, kutatócsoportok, a közművelődés tudományos vizsgálatát végzők tevékenységének.

A szocialista demokrácia folyamatos fejlődés, gazdagodás mind a társadalom, mind az egyén számára. A műveltségben, kultúrában szakadatlanul gyarapodó nép egyaránt tágitja az egyén és a társadalom lehetőségeit. A szocialista demokrácia a kultúra demokratizmusát is jelenti. A szocialista demokratizmus lényege, célja, hogy az emberért van. Mégis a művelődés terén újra és újra rá kell döbbseneni az egyes embert valóságos érdekeire, melyek megegyeznek a társadalmi szükséglettel. Mégis, a kultúra, a tudás presztizsének, társadalmi értékének kérdése, mai helyzetünkben még megoldandó problémát jelent. Hiszen mennyien nem gondolják végig, a műveltséget a politikával és a gazdasággal összekötő törvényszerűségeket. Pedig a kultúra politikai tényező és a leggazdaságosabb „beruházás”.

Kojnok Nándor

PALÖCFÖLD

IRODALMI, MŰVÉSZETI, TÁRSADALOMPOLITIKAI FOLYÓIRAT

A NÓGRÁD MEGYEI TANÁCS MŰVELŐDÉSÜGYI OSZTÁLYÁNAK FOLYÓIRATA

Megjelenik két havonta

Felelős szerkesztő Kassai-Végh Miklós

A szerkesztőség tagjai: Csongrády Béla, Czinke Ferenc, Kerekes László, Kiss Aurél, Kojnok Nándor, Schneider Miklós.

Kiadja: a Nógrád megyei Lapkiadó Vállalat. Felelős kiadó: Vida Edit. Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a postahivatalokban. A szerkesztőség címe: 3100. Salgótarján. Nógrád megyei Tanács Művelődésügyi Osztálya. Egyes szám ára 5 Ft. Előfizetési díj fél évre 15, egy évre 30 Ft.

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.

73 6111 NyV Balassagyarmat 1500+46 db. Fv.: Peller Gábor

VII. évfolyam 5. szám

Tartalom

VÁLTOZÓ VALÓSÁGUNK

- 3 Kovács Ferenc: A munkásosztály politikai-ideológiai műveltségéről
- 5 Bandur Károly: Az üzemi demokrácia néhány kérdéséről
- 8 Geczko József: Szocialista brigádmozgalom
- 10 Szocialista demokrácia – szocialista állam
- 11 Végh Károly: Falun maradt fiatalság
- 11 Palócz Imre emlékezete

MŰVÉSZET ÉS KOZONSÉGE

- 12 Czinke Ferenc: Raszler Károly kiállítása; Kórházi Galéria

LÁTOGATÓBAN

- 14 „Egy közösség szembesíti önmagát” (Sulyok László)

SZÉPIRODALOM

- 15 Oravec János: Kirándulás, biciklivel
- 16 Nap FABIÁN: Gyermekekversek, felnőtteknek
- 17 Erdős István: Az utolsó kilométerek
- 18 Tamás István versei

HAGYOMÁNY

- 19 Szabó Béla: „Szabadság, itten hordozák véres zászlóidat”
- 20 Schram Ferenc: Karcolatok a régi nógrádi népeletéből
- 21 Zólyomi József: A szlovákok letelepítése Nógrád megyébe
- 22 A nógrádi falvak sorsfordulói. Dokumentumok. (Schneider Miklós)

KÖRKÉP

- 24 Új könyv a demokráciáról (Bacsó Piroska)
- 25 Jókai Anna: Napok (Csukly László)
- 25 Mocsár Gábor: Gyémántper (Ratzky Rita)
- 26 Zám Tibor: Bács-Kiskunból jövök (Horpácsi Sándor)
- 27 Marosán György: Az úton végig kell menni (Molnár Pál)
- 28 Nógrád megye története (Schneider Miklós)
- 28 A hiteles Tragédia (Kojnok Nándor)
- 29 Képzőművészeti művek Madách Imre emlékére (B. Kiss Éva)
- 30 Őszi tárlat (Csongrády Béla)

Címdoldalon: Kerényi Jenő Lovas c. alkotása a salgótarjáni Szabadtéri Szoborkiállításon.

A 12, 13. oldalon Raszler Károly grafikái. Az 5, 7, 21, 27, 29. oldal és a hátsó borító reprodukciói válogatás az 1973. évi salgótarjáni Szabadtéri Szoborkiállítás anyagából.

Hátsó borítón id. Szabó István DÓZSA c. alkotása (részlet)